

Elias of het gevecht met de nachtegalen

Bezorgd en uitgeleid door **Filip De Ceuster**

**Elías
of het gevecht
met de
nachte
galen**

**Maurice
Gilliams**

Polis

Ēlias of het gevecht met de nachtegale

7

Eerste cahier

11

Tweede cahier

109

Appendix

169

**‘Breng die Ēlias
terug op
onze wereld!’**

175

**Tekst-
verantwoording**

225

Noten

235

**Élias
of het gevecht
met de
nachtegale**

door

Maurice Gilliams

Aan mijne ouders

In de lente van het jaar 1924 overleed de jonge architect Vincent Elias Lasalle. Geboren te Antwerpen, had hij het geluk zijn jeugd in het hartje van de Kempen, op een ouderwetsch landgoed door te brengen. Reeds zijn kindertijd was zwoel en woelig van graag aangekweekte zelfpijniging, die uit de emotie van overschatte teleurstellingen is ontstaan. Hij noemde zich met bepaalde ijdelheid een zelfkoesteraar.

De eerste helft van dit boekje is samengesteld uit fragmenten van door hem nagelaten gedenkschriften; het zijn veeleer melodische verschuivingen dan dat ze eigenlijke verhalen zouden zijn; zij hebben een onmerkbaar begin en zij eindigen bijna niet. Zij ontleden met merkbaar zelfbehagen wat hij graag noemde 'het in afzondering bedreven poëtische kwaad'. Het bijna pervers herbeleven van zijn jongensjaren verklaart de manier waarop deze bladzijden zijn geschreven.

De drie laatste hoofdstukken die het tweede cahier uitmaken, zijn er door mij aan toegevoegd; dagboeken en brieven van Elias heb ik daartoe gebruikt.

Hij leed en stierf aan een soort smart die als het vergaan van ons zelf is, die alle troost afwijst. Hij was graag over zichzelf, eerder dan over een ander, verwonderd.

Olivier Bloem

Ēerste caħier

*La poésie que j'ai rêvée gâta
toute ma vie. Ah! Qui donc m'aimera?*

FRANCIS JAMMES

Wanneer Aloysius ons hart verontrust, hangen we in de werkelijkheid onderstboven als betooverde apen. Hij is zestien en ruim vier jaar ouder dan ik. 's Avonds in bed plooien wij papieren bootjes die we de volgende dag op de beek het landgoed laten buiten drijven. Onder de dekens verborgen zit Aloysius, ik vermoed met een potlood, te prutsen. Zonder zich aan mij te laten zien reikt hij me één voor één de cahierbladen aan waarin ik regelmatig dezelfde vouwen zet. Ik begrijp natuurlijk de geheime wetten niet van dit curieus spel en ik doe hem blindelings na in zijn bedachtzame verrichtingen.

Ik vat niet waarom hij me 's morgens wil helpen wasschen; hij doet het erg hardhandig en de zeep bijt mijn oogen toe; doch wat is hij voor zichzelf zuinig op het water. In zijn handen staan breede schrammen gegrift en op zijn droge, korstig gefronste onderlip heeft de koorts een zwart randje achtergelaten.

— De bootjes! zegt hij ijverig. Wij laten de handdoek vallen en springen te gelijk naar het bed; van tusschen de lakens, aan het voeteneind, halen wij er vandaan. Een paar zijn onbruikbaar geworden, en één blijft onvindbaar in het overhoop gehaalde beddegoed. Aloysius verbergt ze als geheime dokumenten onder zijn blouse en we hollen de trap af, tot op de eerste verdieping, waar wij grootmoeder door een kier van de deur goedenmorgen gaan zeggen.

Na het ontbijt zijn we spoedig in het park.

Wij dringen door het kreupelhout en staan een poos te huiveren midden het bedauwde groen. Het is hier een winderige hoek. Nu en dan word ik de vingers van Aloysius gewaar en ik versta de intieme beteekenis van zijn stevige handdruk. Wij sluipen luisterend verder tusschen de krakende takken. Is er iets? Het was maar een vluchtende wilde duif. Het weder is regenachtig en de lucht wordt effen grijs.

Als we 's middags van de beek huiswaarts keeren, hebben wij niets ongewoons gezien. De bootjes hebben we met veel wijding te water gelaten; één voor één zagen wij ze wegdobberen, achter de bocht waar een sterke strooming staat. Met een ruk waren ze uit ons oog verdwenen.

Doch zoo gauw we de nabijheid van het landhuis gewaarworden, vóór ik hem kan tegenhouden is Aloysius in een plotselinge, onbeheerschte vernielzucht uitgebroken. Gelijk een stier door een roode lap wordt opgehitst, schiet Aloysius als een razende wildeman uit bij het zien van de vuurroode dahlia's. Ik begrijp hem niet en houd me eenvoudig, misschien zonder al te groote verwondering, op afstand. Hij is midden-in het gloeiende bloemenbed gesprongen en, als ware hij door een drom vijanden omringd, zwaait en slaat hij de armen als sabels om zich heen, dat bloemen en bladeren over zijn hoofd vliegen. In het prieeltje staat tante Zénobie van machteloze woede te jammeren. Wij vluchten bij mijne moeder in de eetzaal, omdat we weten dat ze Aloysius tegen tante Zénobie beschermen zal. Wonderlijk stil is hij voor mijne moeder geworden, en wanneer haar trage hand over zijn haren streelt, springen er op eens lang ingehouden snikken in hem los. Beschaamd, het gezicht vlak tegen de muur, staat hij met zichzelf te vechten. Ondertusschen zijn wij aan tafel gegaan. Er hangt een bange, afwachtende stilte over de talrijke aanwezigen. De dienstmeid gaat heen en weer met de dampende soepterine. Als hij zich eindelijk omkeert is hij als een doofstomme, verdwaasd en ongevoelig voor ons geworden. Zijn oogen staan hard en donker in zijn bleek wezen en zij schijnen niemand om zich heen te herkennen.

Tijdens de zomervacantie wordt er een groot feest op het familiebuiten gehouden en het is de gewoonte dat de kinderen een tooneelstukje opvoeren. Tante Theodora heeft er zich mee bemoeid en alles wordt weken op voorhand tot in de puntjes verzorgd. Er zijn de jongens van tante Emma: Casimir, Oscar en Leopold; en er zijn de kinderen van tante Zénobie: Albertus, Aloysius en Hermine. Met vragende oogen staan we nieuwsgierig rond tante Theodora geschaard; er is verwondering in ons hart omdat ze ons met zulke geveinsde en profijtige vriendelijkheid toespreekt.

Tante Zénobie heeft een zoontje dood: Pietje. Tante Emma een dochttertje: Virginia. Daar zullen we dit jaar een aandoenlijk spel van vertoonen. Hermine speelt voor het kindje van tante Emma; doch aangezien onder de kinderen van tante Emma geen zulke kleine jongens meer zijn om Pietje uit te beelden, ben ik verkoren om die gewichtige rol te vervullen. Wij houden dagelijks repetitie in een buiten dienst gestelde remise en tante zegt ons plechtig voor hetgeen wij aan elkaar vertellen moeten. Het gaat deze keer misschien niet zoo gemakkelijk als zij het zich heeft ingebeeld, en ontelbare malen moeten wij herbeginnen.

Eindelijk mogen wij uitscheiden. Het is heel moeilijk voor ons geweest en we hebben zóó ons best gedaan. Doch tante is niet tevreden.

Ik ben doodmoe, zoodat ik niet met Aloysius mee kan. De groote jongens gaan met hun boeken languit in het gras liggen; zij spelen vogelpik onder een oude eik, op de kegelbaan naast het waschhuis of met het schijvenspel. Ik word door Hermine in huis gelokt en wij gaan heerlijk in het salon onder de tafel uitrusten.

Hermine is erg zenuwachtig, mager, van doorschijnende bleekte en ze kan plotseling zulke zotte invallen hebben. Ze heeft ook gevoelerige buien; dan kan ze niet dicht genoeg bij mij zijn en aanhoudend trapt ze mij op de voeten

of ze tikt me nijdig op de vingers, dat ze er van gloeien en pijn doen. Zij leert me met vuur spelen. Tersluiks heeft ze een doosje lucifers weggenomen; drie tot tien solferstekken te gelijk ontbranden, die ze dan onvoorzichtig over mij heen in de richting van de koolemmen gooit.

Somtijds heb ik het gevoel alsof mijn haar in brand staat.

— Elias, zegt Hermine onverwachts: vertel nog weer van de blauwe hand.

Zij heeft zich dicht naast mij op het tapijt neer laten zinken en ik voel zware huiveringen door haar lichaampje gaan. Het is de eerste keer niet dat ik haar vertel; ze kent het verhaaltje en bij voorbaat reeds kan ze niet stilzitten van bange verrukking; ze wil lachen, zuchten en kouwelijk geeuwen te gelijk. En argeloos begin ik een duister gebeuren te vertellen van toen ik, moederziel alleen, op een winteravond in mijn bed lag.

Pas was ik ontwaakt, en ik wilde alweer dadelijk opnieuw in slaap vallen; maar ik kon die warme plooi niet terugvinden en dat eigenste heerlijke kuiltje van daar straks, waar mijn lichaam zoo goed in paste, zoodat ik er vast en omsloten in gelegen had. Ik begon me om te draaien, te keeren, te woelen; eindelijk was er geen plekje meer in bed te vinden om nu eens lekker te liggen soezen. Ik lag op mijn rug, de armen onder mijn hoofd, gelijk 's morgens als men wakker ligt en het nog te vroeg is om op te staan. De ijsbloemen kraakten op de bevroren ruiten. Op straat liep een paard met een bel. Ik liet het heetgestookte hoofd van links naar rechts vallen en een poos lag ik te staren naar het nachtluchtje, dat achter een blauwe flesch te beven stond. Beneden in huis hoorde ik bij tijden duidelijk een pot op het vuur zetten en herhaaldelijk miaauwde de kat in de keuken.

Als ik op het beddegoed staarde: aan het voeteneinde zag ik iets bewegen waar ik niet goed uit wijs kon worden. Het was als een ineengeduwde kous, maar toch anders ook,

want hobbelig, met beweeglijke delen er aan vast waarop ze scheen te rusten als op inzakkende krabbepooten. Voorzichtig trok ik langzaam mijn voeten in, eerst mijn linker en dan mijn rechter. Doch toen mijn rechter nog maar pas bewogen had, verroerde het monsterachtige ding en het kwam dichtbij. En nu ik het eenmaal verontrustte wilde het niet meer stilliggen. Op eens zag ik met schrik: ik herkende een blauwe, leelijk verwrongen hand die met tergende, kruipende traagheid op mij afkwam. Ze was nu reeds tot aan mijn knie naar boven geklommen en ik kon overdenken hoeveel tijd ze noodig kon hebben om mijn borst te bereiken; nog een paar vreeselijke oogenblikken — en in mijn eigen bed zou ik verwurgd liggen. Listig probeerde ik me om te keeren; ik lag op mijn buik, het gelaat in het kussen verborgen. Een poos deed ik als een zwemmer bewegingen met armen en beenen, in afwachting van het ergste dat gebeuren kon. Een koude rilling bliksemde door mijn rug, als ware er een bevroren vingertop tellend over de knobbels van mijn ruggegraat geschoven. Op mijn schouders kwam een zwaarte rusten, maar hooger kwam die niet en het bleef zoo altijd hetzelfde. Eindelijk wentelde ik me om, met een ruk als om het gevaar dat me beloerde te verschrikken.

Als mijne moeder op mijn gehuil naar boven kwam, heb ik de oogen durven openen. Vóór ik haar vertellen kon van de blauwe hand, bukte zij zich om iets van de grond op te rapen. Ondertusschen hoorde ik haar, daar omlaag, aan mijn zijde zeggen: dat meneer dokter zijn handschoen vergeten was.

Aloysius heeft me weer naar de beek gelokt. Op de weide grazen hooge, bontgevekte runders in de avondzon. Wij spreken af: ik zal hier op hem wachten. Hij neemt een lange

stok en maakt zich gereed om over het water te springen. Op het laatste nippertje vraag ik hem: waar hij zich naartoe begeeft? Hij zwijgt en laat het hoofd hangen. Doch hij bedenkt zich en zonder mij antwoord te geven neemt hij een lenige, verre sprong. Spoedig is hij uit mijn gezicht verdwenen.

Ik blijf alleen onder de hoge bomen.

Natuurlijk is hier niets vreemd voor mij, op het plekje waar wij dagelijks komen om onze bootjes te water te laten. Plots heb ik een inval. Ik snel naar huis en onopgemerkt keer ik haastig weer met een stuk zwaar pakpapier. Er plakken drie vreemde postzegels op. Het adres scheur ik er af en plooï nu een groote, sterke boot. En vóór ik haar op het stroomend water loslaat geef ik een eigenaardige vracht mee: een margariet, mos en een glanzende zwarte kever. Ik ben alleen. Het is de eerste zalige keer dat ik zelf, in mijn persoonlijke naam, heel en al het spel bedrijf. Mijn handen beven. De boot drijft fier en schoon van onder mijn ontroerde vingers weg. Alles gebeurt met ongeloofbaar snelle zekerte. Wegdrijvende draait de boot zich om en zie ik de rose postzegels op hare flank als mysterieuse paviljoenen. Zij vaart met groote snelheid naar de bocht, en gelijk men het blad van een boek omslaat: met een ruk is zij verdwenen.

In het lisch langs de waterboord begint een kikker te kwaken en drie krekels sjirpen te gelijk, op korte afstand van elkaar in het gras. Wat krijgt men 's avonds zwaarmoedige gedachten door de geur van waterkroos op te snuiven. Op de weide staan de houterige runders in de opkomende nevel, bewegingloos en dom starend, met hangende kop op iets te wachten dat maar niet komen wil. Een zwaluw giert over het water. Waar kan mijn sterke, vreemde boot nu reeds zijn? Ik ben eigenlijk bang dat hij aankomen zal, omdat ik op eigen handje gehandeld heb. Waar kàn hij aankomen? Alles gebeurt in de waarachtige ondoordring-

bare glorie van de droom. Het is benauwd geworden en er hangen keldergeuren dralend tusschen het hout. Misschien zal het vannacht regenen, want er wemelt een grauwe smoor in de lucht en de wind is gaan liggen.

Hoelang ben ik reeds alleen? Op het landhuis klept het klokje voor het avondmaal. Ik ren naar mijne moeder. Tante Zénobie vraagt naar Aloysius. Na een poos vertel ik alles: onze afspraak en hoelang ik op hem gewacht heb. Een groote onrust maakt zich van de familiekring meester. Ik ga voorop om hem te zoeken, door het dreefje waar het nu zeer donker is. Wij zijn met mijne moeder, tante Zénobie en tante Theodora, Hermine, Albertus en ik. Als we een poos bij de beek gewacht hebben, zien wij hem met groote sprongen over de avondlijke besmoorde weide naderen. Hij schijnt sterker en mannelijker geworden tijdens deze tocht. Hij zwaait met de armen onder het loopen en komt snel vooruit. Tante Zénobie is erg opgewonden en wanneer ze hem te pakken krijgt geeft ze hem duchtig ransel, zoo erg dat mijne moeder het niet kan aanzien en met beklemd stem vermaant ze: 'Zénobie, Zénobie.' Aloysius zwijgt als een graf; geen traan, geen kreet van pijn is uit hem los te krijgen. Kalm ontvangt hij de harde klappen vlak in het gezicht, zonder moeite te doen om ze te ontwijken.

Ik durf hem nu niet vragen waar hij zoo laat vandaan gekomen is. Door het landgoed trekt onze kleine, zwijgende stoet in de nacht.

De volgende Zondag is het feest.

Albertus en Leopold hebben een tooneel getimmerd; een gezellige wanorde heerscht in het vertrek; de tafel is tegen de muur geplaatst en de stoelen staan op twee rijen. Tante Theodora heeft een ivoorkleurig, wijdsch en kostbaar kleed

aan, vol kreukjes en tierelantijntjes. Slechts wanneer de onmisbare aanduidingen vergen dat ze zich daar de moeite voor geeft, ontwaakt er lijze beweging in haar bloedarmoedig lichaam. En haar coiffure: wat is die prachtlievend gedaan, met een huiverend parelsnoetje er doorheen gevlochten; en bovenuit een wirwar van krulletjes steekt een waaivormige, ajour-gesneden kam.

Deze middag heeft het geregend en gelukkig is de avond vroeg gekomen, zoodat we kunnen beginnen. Achter het windscherm, naast de scène worden wij in aardige costumes gestoken die tante van oude gordijnen heeft gemaakt, en op het hoofd krijgen wij een papieren kroon. De vetpotjes worden opgestoken, wij stellen ons op in tableau vivant en als alles in orde is: Hermine met haar boeketje in de hand, ik met een vlinder op de vingers en achter ons de engelbewaarders met afhangende armen, in onbeholpen afwachting — dan steekt tante haar hand tusschen de kier van de deur en klingelt met de tafelschel in de hall. Het licht is omlaag gedraaid; in het lampglas kan men zelfs de vlam niet meer zien; alleen de gouden geest van het licht woont er nog rustig binnen in. De familie komt. In de hall ruischt onduidelijk gepraat, doch allen worden stil en verblijd bloost hun gezicht bij het binnentreden. Wij staan achter de groene, roode, blauwe en gele lichtjes, omringd van bloempotten, onder de laagafhangende papieren wimpels. De piano speelt een huzarenmarsch van Streabog. Wij worden ontzettend moe van zoo lang in dezelfde houding te staan; wij wankelen bij tijden en we moeten onze uiterste best doen om niet om te vallen en de vertooning bij voorbaat te bederven.

Wanneer ik de toeschouwers, aller oogen op ons gericht, plechtig verzameld zie zitten word ik heet en koud tegelijk. Vooraan nemen grootmoeder, tante Emma en tante Zénobie, mijne moeder en nicht Alissa plaats; daarachter staan oom Paul, oom Bernard, oom Augustin en mijn vader. Van

op het tooneel gezien is de werkelijkheid als een droom. Er is in de kamerhoeken gedooft bruinig violet; maar dichtbij glinstert herhaaldelijk een edelsteen, onverwachts en in een bliksemende gauwte verloren. De kanten kragen, de sidderende franjes, het sierlijk prulwerk op de kleeden van de dames, de witte hemdsborsten, de manchetten van de staande, sigarenrookende heeren, de tabaksrook in slieren boven de hoofden en de van hun gewone plaats verschoven meubels, langs de muur: onder het weifelend licht van de lamp is het een irreële wereld geworden. Achter het windscherm, uit haar boekje lezend, fluistert tante Theodora ons toe, en we zijn geneigd om haar aan te kijken en op te houden onze rol te spelen.

Terwijl we bezig zijn met de scène in de hemel, wanneer Virginia Pietje herkent onder de laatst toegekome ne ziel-tjes, en zij vraagt hem naar grootmoeder en de heele familie: ondertusschen is tante Henriëtte onhoorbaar, als een spelbrekende geest in het salon binnengeslopen. Uitgeput en gebroken gaat ze in een fauteuil liggen, de armen lam langs het krachteloos lijf, het hoofd slap achterover op het kussen. Haar oogen zijn gesloten, zoodat ze wel niets van onze handelingen kan volgen. Gelijk een jong meisje heeft ze een zware honigblonde haarlok langs haar wit gezicht afhangen en onder de kin weg, tot in haar diepe keelput. Als oom Bernard haar zachtjes toefluistert, doet ze hem met moeite teeken: dat hij haar met rust moet laten, en van onder haar wijdsche, groenig-gulden rok schuift een schoentip te voorschijn. Verder schijnt niemand onder de aanwezigen zich om haar te bekommeren en blijft ze alleen daar in de verte, waar ze misschien onze hemelsche taal toch wel hooren kan.

Van eerst af is er voor mij iets ondragelijks geweest aan dit comediespel, waar ik niet enkel over nadenk, doch waar ik lichamelijk onder gebukt ga, als bij het naderen van een gevoelsstaat waar al de bekende toestanden ophouden te bestaan. Nu ben ik immers Pietje. Tegenover mij leeft en beweegt Virginia, die ik niet gekend heb. Pietje is dood, hij is in de hemel opgenomen en hij kan nu dingen doen en zeggen waar 'ik' de inhoud niet van begrijp, waar Virginia aan gehoorzaamt en op antwoordt met een stemmetje, waar ik toch vertrouwd mee ben. Het is alsof ik word tegengehouden in mijn bewegingen, en die traagheid komt bij mij van binnen uit. Er is iets dat me zwaar beklemt terwijl ik bezig ben in mijn hoofd te zoeken waar ik daar straks met Aloysius in de regen ben geweest. In gedachten zie ik ons huis in de stad, onze kat, mijn eigen bed. Ondertusschen steek ik de armen uit naar het onbekende, waar ik toch ook iets bereiken kan: ik vind een meisje, zoo klein als ik zelf ben, gedwee en warm. En ik spreek er mee in een dwaze, hoogere taal. Toch blijf ik aanhoudend moeite doen om onze trap te zien, onze zolder met de pas gewasschen beddelakens. Het zweet breekt mij uit en zonder tante's fluisterstem nog te hooren, komen de ondoordachte woorden als vanzelf van mijn lippen. Doch ik weet plotseling: als ik iets van wat ik vroeger ben geweest, ik, Elias, één seconde loslaat, zal ik reddeloos verloren gaan. Ik moet dus volhouden; ik moet nog meer mijn verleden oproepen: *mijn* schram aan het voorhoofd toen ik op de rand van een emmer viel; *mijn* verbrande vingertoppen toen ik met vuur speelde; *mijn* roode bloed toen mijn voet in een snijdende glasscherf trad. Terwijl ik sta te leven en te doen als Pietje, denk en vecht ik als Elias.

De geur van het dennengroen, de walm van smeltend kaarsvet, het mufriekend gordijnengoed waarmee ik gekleed ben: die maken me niet zóó ziek. Ik probeer uit mijn dubbele leven van dit oogenblik mijn eigen echte en ware

leven te behouden. Ik ben aan mezelf ontstolen; ik kan aan mijn smart, aan mijn driftenpijn, aan mijn woede geen verlossende uitdrukking geven en, afgebeeld, word ik de speelbal van een gruwelijke en fanatieke voorbeschikking.

Op dit oogenblik is er een duimspijkertje gelost en een drapperij dreigt op het voetlicht neer te zijgen. Oom Augustin heeft ze nog bijtijds te pakken; misschien wil hij tante Theodora het goed achter het scherm aanreiken, want hij blijft gehurkt en met uitgestoken handen zitten. Wanneer dit klein ongeval zich voordoet moeten we juist in de slotscène elkaar omhelzen gaan. Ik ben te moe, te bedroefd om thans te kunnen schreien. Virginia blijft als versteend vóór mij staan; haar oogen glinsteren koud als glas en ze houdt volkomen op met haar rol te spelen. Wij staan tegenover elkaar als onvoorzichtige kleine menschen, die te veel van hun zwakke krachten hebben gevergd en ons uithoudingsvermogen is totaal uit ons weggevloeid.

— De blauwe hand, schreeuwt Hermine.

Oom Augustin heeft haar in de armen opgevangen. Het licht wordt opgedraaid. Er heerscht een oogenblik verwarring; menschen en stoelen warrelen dooreen.

Eindelijk blijven Aloysius en ik alleen met tante Henriette. Ze vraagt ons flauwtjes wat er gebeurt. En ik vertel haar eenvoudig van de schaduw van een hand, die wij duidelijk van de een engelbewaarder op de ander hebben zien verschuiven. Doch Aloysius maakt gauw een einde aan die kinderachtige geschiedenis en, verkleed als we zijn, sleurt hij me mee naar buiten in het park.

Als we buiten komen is de hovenier reeds met de illuminatie begonnen. Er komen oomes van het bordes gedaald, en juist als we het donker dreefje moeten ingaan kijk ik nog

even om en ik zie mijn vader door het venster van de verdieping zijn ganzeroer afschieten.

Er hangen vochte, wrange geuren van bedauwde eikenboschjes in de duisternis. Wij hooren de jongens te gelijk driemaal hoera roepen; er knallen nog een paar schoten; daarna ligt alles te ver achter ons om er nog aandachtig naar te luisteren.

Ik weet eigenlijk niet waarheen wij ons begeven, maar zeker zullen wij iets beters vinden dan het avondfeest dat we ontvlucht zijn. We komen aan de beek. Het zal Aloysius heel wat inspanning kosten om mij aan de overkant te krijgen. Hij neemt me op zijn rug; ik houd hem stevig omklemd, hij neemt een sprong en samen, gesteund op de lange, diep in de zompige bedding wegzakkende stok, zwieren wij over het donker water. Op de nachtelijke weide liggen de runders te slapen. Eén enkele koe staat rechtop te waken en een poos is het alsof ze op ons af wil komen. Dan stappen we snel door op het dichte, natte gras, zonder nog om ons heen te zien.

Als we de boschjes genaderd zijn laat Aloysius mij wachten. Hij verdwijnt in de duisternis en ik hoor hem een langgerekt hola in de verte roepen. Ik houd de adem in. Roept hij mij? Zal ik antwoord geven? Ik wil eerst scherp luisteren. Ginds, tusschendoor de boomen van het landgoed flikkeren de lichtjes van de illuminatie; de gekleurde lampions huiveren tusschen het gebladerte en het vuurwerk wordt afgestoken. Er stijgt een blauwe fusee aan de hemel. In het dorp draait de ronkende, boertige kermismuziek. Doch hier is alles als uitgestorven. Ik heb reeds een eeuwigheid gewacht. Gaat het niet aan een ontvoering gelijken?

Aloysius verschijnt met twee mij totaal onbekende meisjes, waarvan het jongste ongeveer zeven en het oudste veertien jaar is. Wij steken dwars een zandweg over en als door Aloysius gemagnetiseerd volgen wij hem op een kleine, aan